

Η αριστερά απέναντι στις εξεγέρσεις των μπανλιέ

Η αριστερά της Γαλλίας έχει συχνά αποτύχει να υπερασπιστεί τις περιθωριοποιημένες μειονότητες. Αλλά μετά τις αντιδράσεις για την αστυνομική δολοφονία του 17χρονου Ναχέλ, τα αριστερά κόμματα πήραν σαφή θέση, αρνούμενα να καταδικάσουν τους ταραξίες και επιμένοντας ότι η οργή τους είναι δικαιολογημένη.

Μεταφράζουμε κείμενο που δημοσιεύτηκε στο αμερικάνικο Jacobin [την 1η Ιουλίου](#). 30 Ιουνίου στο [mediapart](#).

Ακόμα λαχανιασμένος μετά την πορεία στη Ναντέρ -μια πομπή πένθους προς τιμήν του Ναχέλ, του δεκαεπτάχρονου που πυροβολήθηκε από τη γαλλική αστυνομία σε αυτό το προάστιο δυτικά του Παρισιού την Τρίτη- ο βουλευτής της La France Insoumise (LFI) για το Seine-Saint-Denis [Éric Coquerel](#) είναι ανένδοτος: «Αυτή η πορεία ήταν ιστορική: επιτέλους, η κοινότητα των ακτιβιστών της αριστεράς ήταν εκεί! Σιγά-σιγά, κάτι έγινε.» Κατά τη γνώμη αυτού του [ιστορικού στηλοβάτη](#) της ΑΓ, ακούραστου υποστηρικτή των κοινωνικών αγώνων και των εργατικών και περιθωριοποιημένων γειτονιών, τα κόμματα του Lefi απάντησαν στις σημερινές ταραχές με εντελώς διαφορετικό τρόπο σε σχέση με τη στάση τους απέναντι στις ταραχές που ξέσπασαν το 2005.

Τότε, όταν τα προάστια πήραν φωτιά από τους θανάτους των Zyed Benna και Bouna Traoré καθώς έτρεχαν να ξεφύγουν από την αστυνομία, οι πολιτικοί ήταν στην καλύτερη περίπτωση αδιάφοροι και στη χειρότερη εντελώς ξεπερασμένοι από τα γεγονότα. Τη στιγμή ο τότε Υπουργός Εσωτερικών Νικολά Σαρκοζί φούντωνε τις φλόγες του μίσους των νέων μιλώντας για «καθάρισμα των πεζοδρομίων», «αποβράσματα» και «μηδενική ανοχή», το Σοσιαλιστικό Κόμμα (PS) ευθυγραμμίστηκε με τις θέσεις της κυβέρνησης: προτεραιότητα ήταν η ενότητα των κύριων πολιτικών δυνάμεων της Δημοκρατίας (απείχε μόνο από την ψηφοφορία για την κατάσταση έκτακτης ανάγκης).

Ακόμα και η άκρα αριστερά ένωθε «να επικοινωνεί ελάχιστα με το κάψιμο αυτοκινήτων», δήλωσε στο *Mediapart* ο κοινωνιολόγος Michel Kokoreff, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Paris 8 και συγγραφέας του βιβλίου [La Diagonale de la rage](#). Σε μια [μελέτη του 2007](#) η κοινωνιολόγος Véronique Le Goazou έγραφε ότι η άκρα αριστερά «έλαμψε δια της απουσίας της κατά τη διάρκεια μεγάλου μέρους των ταραχών.» Σημείωσε τη «σιωπή των ομάδων της άκρας αριστεράς», αλλά και «την αμηχανία, ακόμη και την κακοφωνία της κυβερνητικής αριστεράς (Σοσιαλιστικό και Κομμουνιστικό

Κόμμα)", η οποία είχε «απομονώσει πολιτικά τους εξεγερμένους».

2005: Σιωπή εκκωφαντική

«Το 2005, το δελτίο ειδήσεων του France 2 μίλησε πρώτα για το σκάνδαλο των καμένων αυτοκινήτων και μόνο στη συνέχεια για τον θάνατο των παιδιών, και οι πολιτικές αντιδράσεις ήταν όλες ευθυγραμμισμένες με αυτή την ιεραρχία της πληροφόρησης. Υπήρχε μια συναίνεση στην έκκληση για ηρεμία, η οποία άφηνε αυτά τα παιδιά απολύτως μόνα τους», θυμάται ο ανθρωπολόγος Alain Bertho, ειδικός στο φαινόμενο των ταραχών. «Η κυρίαρχη ιδέα ήταν ότι "εργατικές τάξεις, επικίνδυνες τάξεις": είχαμε μια τόσο εξωτερική ματιά που δεν καταλαβαίναμε», συμφωνεί ο Κοκερέλ.

Σχεδόν είκοσι χρόνια μετά, κάτι μπορεί να έχει αλλάξει. Αν και τα κόμματα της αριστερής πτέρυγας είναι ακόμα ζαλισμένα από την έκφραση της λαϊκής οργής τις τρεις τελευταίες νύχτες, τουλάχιστον τώρα μοιράζονται την έκπληξή τους με κατανόηση.

Ο [Jean-Luc Mélenchon](#), η Marine Tondelier (επικεφαλής του πράσινου κόμματος Europe Écologie-Les Verts) και ο Olivier Faure (γραμματέας του Σοσιαλιστικού Κόμματος) ζητούν να εισακουστεί η οργή, ακόμη και αν δεν το λένε με τον ίδιο τρόπο. «Υπάρχουν πολλά ζητήματα, η σχέση αστυνομίας-πληθυσμού έχει επιδεινωθεί πάρα πολύ, η οικονομική και κοινωνική κατάσταση είναι πολύ ιδιαίτερη: όλα αυτά έχουν γίνει εκρηκτικά, και αυτό είναι που εκφράζεται σήμερα. Δεν βλέπω κανένα μήνυμα που μπορούμε να στείλουμε που να μπορεί να ηρεμήσει τα πράγματα», λέει ο Φορ.

Παρά τη χιονοστιβάδα των κατηγοριών για «αντι-αστυνομικό» μίσος από τη δεξιά και την ακροδεξιά, και παρά τις υπεροπτικές εκκλήσεις του υπουργού Εσωτερικών Gérald Darmanin προς τους «επαγγελματίες ταραξίες» να «πάνε σπίτι τους», η καταδίκη της αστυνομικής βίας από τα κόμματα της αριστεράς είναι ομόφωνη και επιτέλους βάζουν λέξεις στα αίτια της οργής που εκφράζεται.

Ο πρώην πρωθυπουργός Manuel Valls -ο οποίος εξακολουθεί να παρουσιάζεται ευρέως ως άνθρωπος της αριστεράς (παρά τη θητεία του υπό την προεδρία του Φρανσουά Ολάντ το 2014-16 και ενώ στη συνέχεια υποστήριξε ανοιχτά τον Μακρόν - επέκρινε την Ανυπότακτη Γαλλία ότι «ρίχνει λάδι στη φωτιά» με σκοπό «να επωφεληθεί πολιτικά». Σε αυτό απάντησε με δήλωσή του στο Mediapart ο βουλευτής της Ανυπότακτης Γαλλίας Alexis Corbière : «Αν νομίζετε ότι οι άνθρωποι θα κάψουν ένα αστυνομικό τμήμα επειδή διάβασαν ένα tweet, αυτός είναι ένας συνωμοσιολογικός τρόπος να βλέπεις τα πράγματα, ο οποίος αγνοεί τους κοινωνικούς λόγους πίσω από αυτές τις καταστάσεις. Άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και ο τρόπος που αντιμετωπίστηκε αυτό δεν δημιούργησε καμία εμπιστοσύνη στις οικογένειες. Η αστυνομία πρέπει να ανασυγκροτηθεί και το όργανο ελέγχου της να είναι ανεξάρτητο.»

Η γραμμή του Σοσιαλιστικού Κόμματος, το οποίο ακόμη και το 2022 απέρριπτε τη χρήση της ορολογίας «αστυνομική βία», φαίνεται να αλλάζει. Δεν παραχωρεί πια ούτε εκατοστό στις

κατηγορίες ότι αυτή η γλώσσα είναι εμπρηστική. Η Emma Rafowicz , εκπρόσωπος του κόμματος και πρόεδρος της νεολαίας του, υπερασπίζεται τη χρήση αυτών των λέξεων: «Είναι οι αντιδράσεις της Δεξιάς και της ακροδεξιάς, που καταδικάζουν μόνο τις ταραχές και κρίνουν ότι είναι πολύ νωρίς για να σχολιάσουμε τον θάνατο του Ναχέλ, εκείνες που τροφοδοτούν ένα τεράστιο κύμα οργής. Κατανοούμε αυτόν τον θυμό, ο οποίος είναι πολιτικός. Είμαστε πολύ μακριά από την ειρήνη και την ηρεμία. Πρέπει να βρούμε λύσεις για να ηρεμήσουν τα πράγματα, αλλά αυτές οι αντιδράσεις είναι το αντίθετο.», λέει στο Mediapart.

Βραδεία αναγνώριση

Ακόμα κι αν υπάρχουν διαφορές απόψεων στην αριστερά σχετικά με την ανάγκη να ζητηθεί ή όχι ηρεμία (Για παράδειγμα, ο σοσιαλιστής πρόεδρος του Seine-Saint- Denis, Stéphane Troussel δηλώνει : «Οι φίλοι μου από την Ανυπότακτη Γαλλία κάνουν λάθος που δεν ζητούν ηρεμία, αντιδρούν σαν άνθρωποι που δεν ζουν σε εργατικές γειτονιές.»), ο Μπερτό θεωρεί ότι σε σχέση με το 2005 αυτή η μερίδα έχει κάνει μια πραγματική στροφή.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι για την αλλαγή αυτή. Πρώτα και κύρια ριζώνει στην εμπειρία της αστυνομικής καταστολής που έχουν υποστεί τα κοινωνικά κινήματα και οι πολιτικοί ακτιβιστές τα τελευταία χρόνια.

Όπως λέει ο Μπερτό: «Η κινητοποίηση κατά της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος και, πριν από αυτήν, τα κίτρινα γιλέκα, έκαναν αυτή τη μαχητική γενιά να συνειδητοποιήσει την ατιμώρητη αστυνομική βία που υφίστανται οι γειτονιές εδώ και χρόνια. Η σημαντική ένταση της αστυνομικής καταστολής έβγαλε από το περιθώριο αυτούς τους νέους και αυτές τις γειτονιές και άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο τις βλέπουμε σήμερα.» Ο Κοκερέλι συμφωνεί: «Αυτό που υφίστανται εδώ και χρόνια οι γειτονιές της εργατικής τάξης, το υφίστανται σήμερα και άλλοι, έστω και όχι με την ίδια σφοδρότητα. Έτσι, όλοι καταλαβαίνουν ότι το διακύβευμα είναι κοινό.»

Επιπλέον, εδώ και αρκετά χρόνια, έχουν δημιουργηθεί δεσμοί μεταξύ των παραδοσιακών οργανώσεων του εργατικού κινήματος και των κινημάτων από την εργατική τάξη και τις περιθωριοποιημένες γειτονιές: για παράδειγμα, η Επιτροπή Αντάμα , έναν νεαρό μαύρο που πέθανε υπό αστυνομική κράτηση το 2016) ηγήθηκε της «λαϊκής πλημμύρας» στο Παρίσι στις 26 Μαΐου 2018.

Για τον Κοκορέφ, αυτή η νέα αντίληψη στην αριστερά προέρχεται επίσης από την πολιτικοποίηση των συλλογικοτήτων της εργατικής τάξης στις γειτονιές και τον αγώνα κατά της αστυνομικής βίας, που έχουν ευαισθητοποιήσει τα πολιτικά κόμματα: «Υπήρξε μια νέα συνειδητοποίηση τα τελευταία είκοσι χρόνια, η οποία συνδέεται αναμφίβολα με την ανάπτυξη των αποαποικιακών και μετα- αποικιακών κινήματων, όπως το Black Lives Matter, από το οποίο εμπνεύστηκε, για παράδειγμα, η Assa Traoré . Το «λογισμικό» της αριστεράς έχει αλλάξει και έχει υιοθετηθεί το βασικό αξίωμα της αμερικανικής κοινωνιολογίας των αναταραχών, σύμφωνα με το οποίο αυτές έχουν πάντα μια πολιτική εξήγηση. Ο υπότιτλος σήμερα έχει ως εξής: Ποιος μας προστατεύει από την αστυνομία;».

Αποκατάσταση της σύνδεσης

Κατά τη διάρκεια των αναταραχών του 2005, ο ηγέτης της Ligue communiste révolutionnaire (LCR) Alain Krivine, κάτοικος του Σαιν-Ντενί, αναγνώρισε ότι βρίσκεται μπροστά σε μια κατάσταση που του διαφεύγει, «στην οποία ο διάλογος είναι, προς το παρόν, αβέβαιος, και δεν έχουμε τα μέσα να ακολουθήσουμε μια άλλη πολιτική.» Σχεδόν είκοσι χρόνια αργότερα, ο πολιτικός του διάδοχος, Olivier Besancenot, εκπρόσωπος του Νέου Αντικαπιταλιστικού Κόμματος (NPA), ισχυρίζεται ότι βρίσκεται πιο κοντά στις κινητήριες δυνάμεις που βρίσκονται πίσω από το Κίνημα των Μεταναστών και των Μπανλιέ (MIB) και πίσω από την Επιτροπή Αντάμα: «Η εξέγερση είναι εκεί. Τώρα, είτε περνάμε στην άρνηση, δηλαδή σε μια αντίδραση επιβολής του νόμου και της τάξης, είτε ξεκινάμε από τις απαντήσεις που προέρχονται από τα κινήματα στο πεδίο. Οι γειτονιές της εργατικής τάξης δεν είναι πολιτικές έρημοι. Τα αριστερά κόμματα πρέπει να επιβεβαιώσουν την αλληλεγγύη τους και να πάρουν αποστάσεις από τον πατερναλισμό».

Από αυτή την άποψη, η πρόσφατη [προεκλογική εκστρατεία](#) του Μελανσόν μαρτυρά επίσης μια αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο τα προγράμματα της αριστεράς λαμβάνουν υπόψη τους κατοίκους και την κατάσταση των εργατικών και περιθωριοποιημένων γειτονιών. Η πρώην εκπρόσωπος των Indigènes de la République, Houria Bouteldja, χαιρέτισε μια «Ανυπότακτη Γαλλία αναδιαμορφωμένη από τους αγώνες», πιστοποιώντας την αλλαγή του πολιτικού τοπίου από το 2005.

Στην πολιτική ιστορία του πρώην σοσιαλιστή γερουσιαστή Μελανσόν, αυτή η καμπή ήρθε το 2019, όταν συμμετείχε στην πορεία κατά της ισλαμοφοβίας: «Υπήρξε μια στροφή από την πλευρά του σε αυτό το θέμα, ξεκαθάρισε κάπως τη στάση του και, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας του 2022, ανέδειξε με σαφήνεια το θέμα της αστυνομικής βίας, της αστυνομικής ατιμωρησίας και της απαραίτητης ανεξαρτησίας της αστυνομίας.», σημειώνει ο Κοκορέφ.

«Η εκστρατεία του Μελανσόν, ο τόνος της απεύθυνσής του στα μπανλιέ και ενάντια στην ισλαμοφοβία, που είναι μια διάσταση των όσων υποφέρουν, έχτισαν γέφυρες», επιβεβαιώνει ο Μπερτό. Πράγματι, ο Μελανσόν πέτυχε μια θεαματική άνοδο στα αστικά κέντρα και τα κοντινά τους προάστια το 2022.

Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει ένα τεράστιο χάσμα που χωρίζει την αριστερά από τις φτωχότερες οικιστικές περιοχές -και δεν πρέπει να έχουμε ψευδαισθήσεις σχετικά με την ικανότητά της να επηρεάσει την πορεία των γεγονότων. Η ευθύνη του σοσιαλιστή πρώην υπουργού εσωτερικών Bernard Cazeneuve για τη νομοθεσία που επιτρέπει την ευκολότερη χρήση πυροβόλων όπλων από τις αστυνομικές αρχές δεν έχει ξεχαστεί. Ούτε και η ακόμα πρόσφατη συμμετοχή των Σοσιαλιστών και των Πρασίνων στη διαδήλωση του συνδικάτου των αστυνομικών στις 19 Μαΐου 2021 μπροστά από την Εθνοσυνέλευση. Από την αριστερά, μόνο η Ανυπότακτη Γαλλία δεν συμμετείχε.

Σήμερα, ακόμη και αν έχει αμβλυνθεί από το σοκ που προκάλεσε το βίντεο με το θάνατο του Ναχέλ, ο διχασμός αυτός παραμένει στο παρασκήνιο, στην κριτική που ασκείται στους Ανυπότακτους που αρνούνται να καλέσουν σε επιστροφή στην ηρεμία. Ωστόσο, ο ΚΟκερέλ είναι αποφασισμένος να δώσει

μια θετική χροιά στα πράγματα: «Υπάρχει τώρα μια ευρεία κατανόηση στην αριστερά ότι, όποια μορφή κι αν πάρει η οργή, αφορά θεμιτά αιτήματα, κυρίως τη χρήση της αστυνομίας ως εργαλείο για τον ρατσιστικό έλεγχο των ανθρώπων στις γειτονιές μας.»

Για τη γρήγορη μετάφραση, Σωτήρης Σιαμανδούρας